

УДК 687. 016

ОБРАЗНО-АСОЦІАТИВНЕ РІШЕННЯ КОМПОЗИЦІЇ СУЧАСНОГО КОСТЮМУ

ПАТЛАШЕНКО Ольга

Державний вищий навчальний заклад «Київський коледж легкої промисловості», Київ, Україна

Представлені результати дослідження образно-асоціативного підходу до художнього проектування сучасного одягу. Метою стало визначення основних варіантів образного рішення композиції костюму. В ході дослідження образно-асоціативного підходу до проектування сучасного одягу проаналізовано та визначено основні характеристики та критерії досягнення найкращої виразності та образності композиції, гармонійної єдності образу людини і характеру костюму.

Ключові слова: дизайн, модний одяг, костюм, художній образ, творчість, художнє проектування, композиція.

ВСТУП

Дизайн костюму, як вид діяльності, представляє собою певний вид художньої творчості. Головна мета творчості дизайнера полягає у тому, щоб створити виріб, який міг би служити еталоном цілісності, краси та гармонії. Художні твори відрізняються від інших предметів, створених людиною, своєю образністю. Образ – це метафорична думка, яка розкриває одне явище через інше. Художні образи, які створюються дизайнерами, не виникають на пустому місці, вони народжуються потребами та попитом суспільства. Художній образ в мистецтві створення костюму – це гармонійна єдність образу людини і характеру костюму.

Мистецтво створення костюму ставить за мету перш за все служити людині, виховувати її смаки, естетичні уявлення, духовну культуру; вдосконалювати її зовнішність, допомагати їй створити певний образ, який найкраще відповідав би її власній уяві про себе та найповніше розкривав її особистість.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Актуальним є визначення основних варіантів образного рішення сучасного костюму і пошуки вдалих творчих рішень, які забезпечують створення різноманітних нових форм та образів при проектуванні побутового костюму. Проектний образ побутового костюму в значній мірі повинен визначатися його призначенням і сферою використання. При проектуванні нових форм одягу пріоритет людини – споживача одягу – має бути для дизайнера безперечним. Головна мета дизайну

одягу полягає не тільки в тому, щоб надати оригінального вигляду речам, а в тому, щоб, опираючись на образний підхід, створити модний, красивий та комфортний одяг. При цьому в проектному образі майбутньої моделі має бути закладена не тільки свідомість споживача, а і більш широкі аспекти: виробництво, економіка, культура і т.п.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Все те нове, що виникає в результаті творчості дизайнера, є відображенням дійсності у мистецтві. При цьому все насправді нове в мистецтві народжується на основі спадкоємності найкращих досягнень вже створеного, і справжньої художньої цінності костюм набуває лише тоді, коли він знаходиться в повній гармонії з образом людини та його ареалом. Дизайнери залучаються до цього процесу споживання і, виконуючи волю споживача, пропонують йому величезний вибір образних рішень костюму. Мода стає своєрідною грою фантазії та уяви. Створюється різноманітні нові образи костюму, в яких елегантність поєднується з екстравагантністю і навіть гротеском; в яких вдало проявляються еkleктизм і демократизм сучасної моди. Основним критерієм створення образу є новизна і виразність. Яскрава образність досягається не тільки композицією самого костюму, а і усім комплексом засобів створення системи ансамблю: одягом, взуттям, головним убором, декором, аксесуарами, прикрасами, зачіскою, макіяжем.

Представляючи свої ідеї на суд споживачів, дизайнери не обмежують свою творчість створенням одиничних ансамблів, а представляють серію ансамблів, розроблених за певним сценарієм, в якому кожний ансамбль має свій образно-смысловий зміст. Саме така серія ансамблів, яка представляє собою цілісну систему образів, взаємно пов'язаних між собою, створює колекцію моделей одягу певного виду. Вдалі творчі рішення можливі лише тоді, коли в ході розвитку суспільства визрівають умови для їх вирішення. Все те нове, що виникає в результаті творчості дизайнера - художній образ - є відображенням дійсності у мистецтві.

Виділяють три основні типи образного рішення костюму: суспільно-символічний, бутафорсько-театралізований та асоціативний. Суспільно-символічне рішення костюму це таке художнє рішення, при якому образність досягає найвищої міри узагальнення і набуває особливої значущості. Такі костюми перетворюються в своєрідні символи визначних та пам'ятних подій, свого часу, народу, Батьківщини. Такі колекції та моделі одягу часто називають «виставковими», «знаковими». Ними, як правило відкривають покази мод, різноманітні урочисті заходи тощо.

Бутафорсько-театралізоване художнє рішення костюму - це образ-картинка, в якому можуть використовуватися різноманітні персонажі, взяті з народного фольклору, літературних творів, театру. В такому костюмі образність виступає в декілька іншому плані, нібито

воскрешаючи жанрові сюжети та картинки народних казок, давнини, побуту тощо. Асоціативне художнє рішення костюму - це таке рішення, в якому образність присутня настільки делікатно, що костюм сприймається цілком життєвим та сучасним, набуваючи при цьому тонкої емоційної окраски, ледь вловимих елементів «народності». Перші два образні рішення костюму пов'язані з роботою виставок; останній надає можливість в рамках світової моди вирішувати національні задачі.

Невичерпним джерелом натхнення творчості дизайнерів одягу завжди був і буде народний костюм. Способи використання народного костюму, як джерела для створення чогось нового у дизайні, можуть бути самими різними: це і збереження основних рис та елементів національного костюму, і стилізація, і використання традиційних елементів декору, способів оздоблення та нових видів матеріалів, і перенесення окремих фрагментів традиційного костюму в нову форму, і змішування стилів. Народні мотиви та традиції, елементи національного колориту та української символіки дизайнери вміло використовують в колекціях сучасного одягу.

Підходи до пошуку образної виразності костюму можуть бути різними. Образність предметів, які проектуються дизайнерами і служать не лише задоволенню естетичних потреб людини, а і для практичного використання, не може базуватися лише на зовнішніх ознаках та параметрах. Тут дуже важливим є функціонування системи: людина-річ. Як би вільно не розвивалася думка художника, який проектує утилітарний предмет, вона завжди повинна підкорятися вимогам доцільності, які визначаються функціональним призначенням предмету. Кінцева мета дизайну полягає не в тому, щоб надати оригінального вигляду речам, які оточують людину, а в тому, щоб, опираючись на образний підхід, створити для неї комфортне середовище. Все це в повній мірі відноситься і до сфери дизайну костюму. Одяг лише тоді зберігає свою сутність і цінність, коли його форма підкорена логіці будови тіла людини. Навіть самий модний та красивий костюм втрачає свою цінність, якщо людина в ньому почувається некомфортно. При чому важливим є не тільки тілесний комфорт, а і психологічний, духовний.

Сприймається не одяг сам по собі, а людина в одязі. За допомогою одягу повинні виділятися найкращі риси зовнішності людині і приховуватися окремі її вади. Крім того, в одязі людина має вільно рухатися, дихати. Тому при проектуванні нових форм одягу пріоритет людини – споживача одягу – має бути для дизайнера безперечним. Пошук образної виразності костюму – найголовніша й найскладніша задача дизайнера. Передумовою творчої роботи художника є його взаємодія з навколишнім світом. Ця взаємодія виражається у всебічному вивченні людиною природи, об'єктів матеріальної та духовної культури.

Звернення до природи передбачає пошук гармонійної взаємодії змісту, форми і матеріалу. Графічне вивчення форми, її організації, пластичної виразності, а потім кольорових і фактурних співвідношень розкривають емоційну виразність біологічного об'єкту. Звернення до об'єктів матеріальної і духовної культури як до творчих джерел потребують високої культури почуттів та ерудиції. Дуже велику роль в творчому процесі відіграють інтуїція, спостережливість, увага, уява. Спостерігаючи різні форми і об'єкти, накопичуючи такі матеріали, дизайнер і складає ту необхідну базу даних, з якої в подальшому можуть створюватися нові образи.

ВИСНОВКИ

Визначені основні варіанти образного рішення сучасного костюму. В ході дослідження образно-асоціативного підходу до процесу художнього проектування сучасного одягу проаналізовано та визначено основні характеристики та критерії досягнення найкращої виразності та образності композиції, єдності образу людини і характеру костюму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бердник Т.О. Моделирование и художественное оформление одежды [Текст] /Т.О. Бердник. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. - 352 с.
2. Малинська А.М. Розробка колекцій одягу [Текст]: Навчальний посібник/ А.М. Малинська, К.Л. Пашкевич, М.Р. Смирнова, О.В. Колосніченко. – К.: НВЦ ПРОФІ, 2018. – 138 с.
3. Рачицкая Е.И. Моделирование и художественное оформление одежды [Текст] /Е.И. Рачицкая, В.И. Сидоренко. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. - 608 с.

PATLASHENKO O.

FIGURATIVE AND ASSOCIATIVE DECISION OF COMPOSITION OF MODERN COSTUME

The paper presents the results of research of figurative and associative approach to the art project of modern clothing. The purpose was to determine the basic variants of figurative decision of composition of costume. During the study of the figurative and associative approach to the design of modern clothing, the main criteria and characteristics of achievement the best expressiveness and imagery of the composition, harmonious unity of image of person and the character of costume are determined.

Key words: *design, modern clothing, costume, art image, creation, art project, composition.*